

De toekomst van de Haarlemmerstraat

Van Pelikaanstraat tot Haven

Bewoners en ondernemers van de straat zijn het met elkaar eens

Het derde deel van de Haarlemmerstraat (van Pelikaanstraat tot Haven) heeft een onaantrekkelijke uitstraling en is bovendien verkeersonveilig voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Ten einde dit deel van de Haarlemmerstraat een beter aanzicht te geven hebben op initiatief van het Centrummanagement Leiden en buurtvereniging Mare-dorp-de Camp ondernemers en bewoners de koppen bij elkaar gestoken en gezamenlijk een verbeteringsplan opgesteld. Dit plan heeft als uitgangspunt dat wonen en werken in de straat weer aantrekkelijk moet worden.

Een straat die is veranderd

Ofschoon in oorsprong de gehele Haarlemmerstraat als winkelstraat werd gezien klopt daar wat het derde deel van de straat betreft al jaren niets meer van. De huidige inrichting gaat uit van dit deel van de Haarlemmerstraat als hoofdwinkelstraat. Veel winkeliers zijn echter vertrokken en voor hen zijn geen nieuwe ondernemers in de plaats gekomen. De straat is echter nog steeds ingericht als winkelstraat. Daardoor is er een grote leegte ontstaan zonder sfeer en levendigheid. Daarnaast valt een groot gebrek aan openbaar groen op. Het ontbreken van groen in een tijd waarin hittestress, ook in de politiek, een steeds groter aandachtspunt vormt, gaat zich op den duur wreken. Deze grote leegte maakt niet alleen het wonen in en het wandelen door de straat minder plezierig, maar leidt daarbij veelal tot ongewenst, voor velen hinderlijk, gebruik van de straat. Zo wordt bijvoorbeeld veel overlast ervaren van fietsers en auto's die zich niets aantrekken van de voor de straat geldende regels.

De Haarlemmerstraat-Haven als bruisende winkelstraat in de jaren '80. | Henk Spek

De Haarlemmerstraat-Haven in 2023.

Een straat die bewoners, ondernemers en passanten moet gaan bekoren

Het derde deel van de Haarlemmerstraat moet een plek worden, waar het niet alleen prettig is om te wonen en te verblijven, maar ook waar het plezierig is om door heen te lopen op weg naar het 'echte' winkelgedeelte aan de andere kant van de Pelikaanstraat. Daarvoor is het van belang dat het een intieme plek wordt met een aangename uitstraling. Dit is de uitdaging, die bewoners en ondernemers met elkaar zijn aangegaan. Dit historisch stukje straat moet niet alleen een kleine eenheid vormen waar men zich als bewoner en ondernemer thuis voelt maar ook een gebied waar de bezoeker van de stad met een goed gevoel doorheen loopt. Het derde deel van de Haarlemmerstraat moet naast een aangename plek óók een praktische straat worden met als uitgangspunt een levendig woon- en werkgebied. Ook moet gepoogd worden bewoners en ondernemers dichter bij elkaar te brengen, waardoor de gemeenschapszin bevorderd wordt met alle positieve gevolgen van dien. Dit deel van de Haarlemmerstraat dient een publieke ruimte te zijn die de tijdgeest ademt en waar het bijzonder aangenaam toeven is.

Een straat die groen moet worden

De straat moet weer gaan leven. Het plaatsen van openbaar groen is hiervoor essentieel. In de straat is gelukkig veel ruimte voor vergroening. Het voorstel is om een groenstrook aan de zonkant door dit deel van de Haarlemmerstraat te laten lopen. In de groenstrook is plaats voor verschillende bomen, struiken en planten, die goed gedijen in een stedelijke omgeving. Een groenstrook zorgt voor betere waterinfiltratie bij hevige neerslag en meer schaduw bij hitte. Daarbij zorgt groen voor een ontspannen gevoel en gaat hand in hand met het streven naar een gezonde en duurzame leef- en werkomgeving. Ook moeten het aanleggen van geveltuintjes en plaatsen van bloembakken gestimuleerd en gefaciliteerd worden. Het feit dat er veel kabels en leidingen in de grond liggen mag nooit een argument vormen om een dergelijk voorstel af te wijzen. Er bestaan namelijk aan de hand van moderne technieken talrijke mogelijkheden om tot stedelijke vergroening over te gaan zonder dat het kabel- en/of leidingnetwerk wordt aangetast.

Een straat die sfeervol en veilig moet zijn

Om zoveel mogelijk sfeer en veiligheid te creëren, is de Leidse lantaarn in het plan opgenomen. In de nieuwe situatie blijven de staande Leidse lantaarns aan de schaduwkant van de Haarlemmerstraat. Op deze manier ontstaat er optisch een vernauwing van de straat: aan de ene kant een groenstrook en aan de andere kant een rij lantaarns. De verwachting is dat deze vernauwing ervoor zorgt dat er minder hard gereden zal gaan worden. Aan de zonkant van de straat blijven de Leidse lantaarns aan de gevel hangen.

De Haarlemmerstraat-Haven als groene straat, waar het goed vertoeven is voor bezoekers en bewoners.

De Haarlemmerstraat-Haven wordt nu gekenmerkt door vele geparkeerde (wees)fietsen

Goede parkeervoorzieningen voor fietsen zorgen voor een toegankelijke en gezellige straat.

Een straat waarin voetganger en fietser op de eerste plaats staan

Leiden is niet alleen een fietsstad, maar ook een wandelstad. Voor voetgangers komt aan beide kanten van dit deel van de Haarlemmerstraat een brede stoep, een veilige obstakelvrije plek om te kunnen lopen. Vanzelfsprekend moet er ook plaats zijn voor fietsverkeer, al zou het aan te bevelen zijn het doorgaand fietsverkeer zo veel mogelijk via de Oude Vest te leiden. Dit deel van de Haarlemmerstraat zal geheel worden ingericht als een straat waar wandelaars (stoep) zich veilig voelen en waar fietsers (breed fietspad) voorrang hebben boven ander verkeer. Laad- en losverkeer is er slechts 'te gast' en moet zich aanpassen aan het langzame verkeer. Op deze manier ontstaat een evenwichtige verhouding tussen voetganger, fietser en bestemmingsverkeer.

Een straat waarin goede fietsparkeervoorzieningen niet mogen ontbreken

Goede fietsvoorzieningen mogen vanzelfsprekend in het plan niet ontbreken. Voor de fietsers is het belangrijk dat er meer openbare rekken worden geplaatst dan thans het geval is. In het plan is onder andere een rij 'fietsnietjes' ingetekend aan de rand van het Pelikaanplein, ook zal in de groenstrook plaats gemaakt worden voor fietsparkeren. Het is van belang om naast de ingetekende 'fietsnietjes' aan de rand van het Pelikaanplein, ook elders in de omgeving voldoende fietsparkeergelegenheid te realiseren. Ons voorstel is om de autoparkeerplaatsen in de nabijgelegen Koestraat op te heffen en te vervangen door 'fietsnietjes'. Daarnaast vragen we de gemeente om in de nabije toekomst extra fietsparkeergelegenheid in de omgeving te creëren in het kader van de Nota fietsparkeren Binnenstad. Zo wordt de Haarlemmerstraat opgeruimd en toegankelijker, waarbij op allerlei plekken rondslingerende fietsen het beeld van de straat niet meer kunnen bepalen. Dit zou in vergelijking met de huidige situatie een grote verbetering betekenen.

Een straat waarin bestemmingsverkeer alleen in venstertijden wordt toegestaan

Alleen bestemmingsverkeer, met name laad- en losverkeer, mag de Haarlemmerstraat binnen bepaalde venstertijden inrijden. Het eenrichtingsverkeer in de straat wordt behouden met een maximale snelheid van 30 km per uur. Bestemmingsverkeer rijdt via het Havenplein de straat in en via de Pelikaanstraat de straat weer uit. Voor hen zal aan de schaduwzijde van de Haarlemmerstraat een aantal plekken voor het laden en lossen in het trottoir worden ingericht. Ander verkeer in dit deel van de Haarlemmerstraat zal onder meer door de hierboven voorgestelde herinrichting naar fietsstraat met stoepen zo veel mogelijk ontmoedigd moeten worden.

Een straat met eigen identiteit

Naast een prettige plek voor bewoners en ondernemers, moet de Haarlemmerstraat ook weer een aantrekkelijk gedeelte worden voor bezoekers. In het plan is ook aandacht voor cultuurhistorie, en hoe dit weer tastbaar en zichtbaar kan worden gemaakt in het straatbeeld van Leiden. Door middel van het fundament van de Oude Zijlpoort, als symbool van het rijke historische erfgoed van Leiden, weer zichtbaar te maken in de bestrating, kan de bezoeker ook daarvan kennisnemen.

Een straat die een schakel vormt tussen Haven, Pelikaanplein en de 'echte' winkelstraat

Om de Leidse binnenstad de komende jaren nog aantrekkelijker te maken om te wonen, te werken en te recreëren is het belangrijk om de samenhang van de verschillende gebieden te versterken. In het plan is daarom gekozen voor een inrichting die aansluit bij de herinrichting van de Haven. De nieuwe levendige ontmoetingsplaats moet de centrale schakel vormen die de Haven, het Pelikaanplein en de 'echte' winkelstraat met elkaar verbinden. De Haven is een ontmoetingsplek aan de rand van de binnenstad. Bezoekers met de boot kunnen vanuit hier het centrum van Leiden ontdekken. Er zijn leuke horecagelegenheden met terrassen waar men kan genieten van een hapje en een drankje. Aan het andere eind is er het Pelikaanplein als ontmoetingsplaats waar verschillende horecagelegenheden zijn gevestigd. Met name de opening van 'The Fat Pelican' in het voorjaar heeft het Pelikaanplein een impuls gegeven. De nieuwe onderneming heeft met een nieuw leuk terras bijgedragen aan de aantrekkelijkheid van het plein. Het Pelikaanplein is vooral in de zomer erg populair en biedt een plek waar mensen samen kunnen komen. Zo moet er in dit plan een vriendelijker toegang gecreëerd worden tot de Haarlemmerstraat van de Pelikaanstraat tot Blauwpoortsbrug als levendige winkelstraat midden in de Leidse binnenstad.

Een straat waarin geen plaats is voor flitsbezorgers

Uit het bovenstaande moge duidelijk zijn geworden dat een harmonieus samengaan tussen wonen en ondernemen wordt beoogd. Dit betekent dat 'snelbezorgers' in de toekomst geen plek in dit deel van de Haarlemmerstraat mogen hebben.

De Oude Zijlpoort, op de kruising van de Haarlemmerstraat en Koestraat

Het Pelikaanplein is de afgelopen jaren omgetoverd tot een ontmoetingsplek

Financiering

Het spreekt vanzelf dat in een voorstel in grote lijnen een goed onderbouwde financiering nog niet mogelijk is. Wel staat vast dat dit voorstel naadloos aansluit bij de ontwikkelingen die op dit moment in Leiden plaats vinden en waarvoor talrijke financieringsbronnen ter beschikking staan. Daarbij komt ook nog dat met een investering van relatief weinig middelen niet alleen voor de bewoners en ondernemers van de Haarlemmerstraat, maar ook voor de stad als geheel een groot voordeel kan worden behaald.

Concretisering

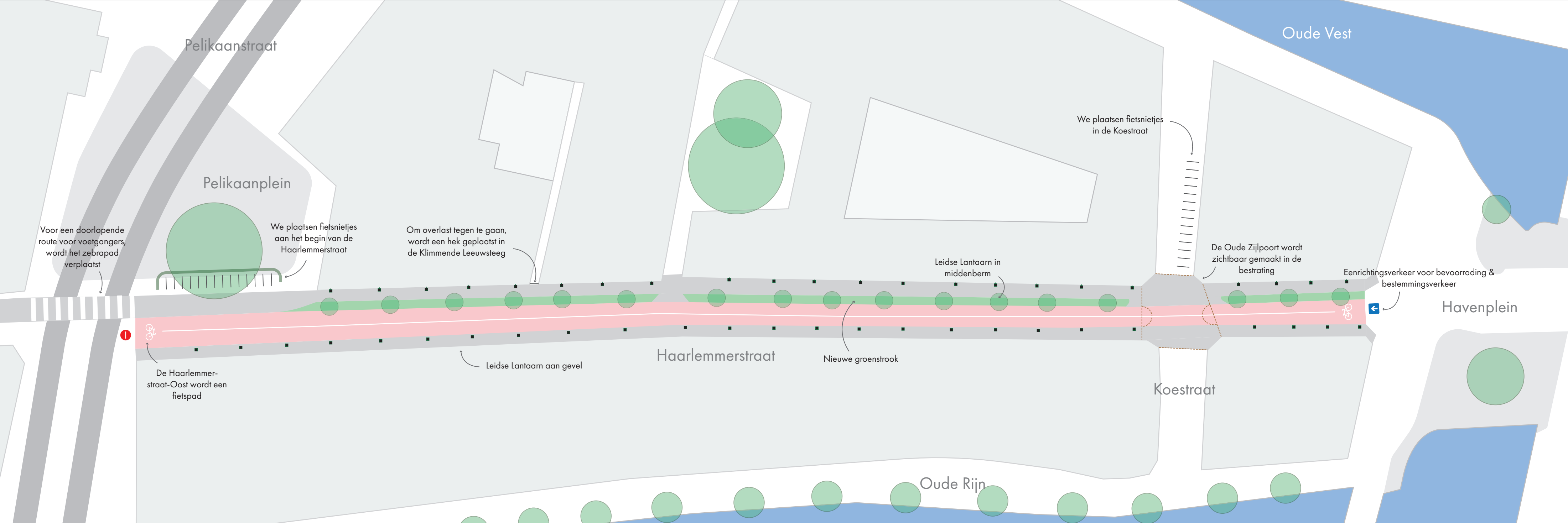
De opstellers van dit plan zijn zich bewust dat het hier gaat om een plan in grote lijnen. Verdere concretisering ligt op de weg van de gemeentelijke overheid. Vanzelfsprekend zijn bewoners en ondernemers bereid hun medewerking te verlenen aan de uitwerking van dit plan.

Verantwoording

Op initiatief van Centrummanagement Leiden en buurtvereniging Maredorp-de Camp is op dinsdag 6 december 2022 een brainstormavond voor bewoners en ondernemers van het genoemde deel van de Haarlemmerstraat georganiseerd. In grote lijnen is op die avond bepaald waar de buurt naar toe wil. Vervolgens heeft een kleine groep bewoners en ondernemers het een en ander uitgewerkt. Dit plan is vervolgens op 15 mei besproken met de aanwezigen van de brainstormavond en definitief vastgesteld.

Namens de bewoners en ondernemers,

Arthur Elias, voorzitter Maredorp-de Camp
Gijs Holla, centrummanager

Zonkant

Schaduwkant

Haarlemmerstraat-Haven

Richting Zijlpoort

Leidse lantaarn
aan de gevel

Bevoorradingsverkeer,
alleen toegestaan
tijdens de venstertijden

Leidse lantaarn op de
huidige plek

Fietsen gedurende de
hele dag toegestaan

Groenstrook, met lage
en waar mogelijk
hogere beplanting

1,85 m

1m

3,30 m

1,85 m

